

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/9/2017
Identifikačné číslo spisu: 4214010220
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4214010220.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela, na verejnom zasadnutí 28. marca 2018 v Bratislave v trestnej veci obvinenej JUDr. Q. K. pre pokračovací zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona a iné, o dovolaní obvinenej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 02. júna 2015, sp. zn. 1To 42/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Nitre z 02. júna 2015, sp. zn. 1To 42/2015, a konaním, ktoré mu predchádzalo

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku, § 51 ods. 2 veta tretia, ods. 4 písm. d/ Trestného zákona v neprospech obvinenej B. Q. K..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku, napadnuté uznesenie krajského súdu sa z r u š u j e.

Z r u š u j ú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku, Krajskému súdu v Nitre sa p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Komárno z 29. januára 2015, sp. zn. 2T 39/2014, bola obvinená JUDr. Q. K. uznaná vinnou v bode 1a/ z pokračovacieho zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona, v bode 1b/ z pokračovacieho prečinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Trestného zákona, v bode 2a/ z pokračovacieho prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, v bode 2b/ z pokračovacieho prečinu nezaplatenia

dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

1a/ v období od 29.02.2012 ako štatutárna zástupkyňa verejnej obchodnej spoločnosti Q. K. a spol. v.o.s. I. a od 01.03.2012 ako konateľka právneho nástupcu tejto spoločnosti Q. - R. s.r.o., so sídlom I., J. I. XX, T.: XX XXX XXX, po tom, čo z miezd zamestnancov zrazila poistné za zamestnancov na nemocenské poistenie, starobné poistenie, príspevky na starobné dôchodkové sporenie, invalidné poistenie a na poistenie v nezamestnanosti, tieto v rozpore s ustanovením § 141 odsek 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neodviedla za obdobie november 2011 platbu 659,04 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 02.01.2012, za obdobie december 2011 platbu 614,39 EUR, t.j. k 31.01.2012, za obdobie marec 2012 platbu 616,89 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 30.04.2012, za obdobie apríl 2012 platbu 596,- EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.05.2012, za obdobie máj 2012 platbu 543,20 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 02.07.2012, za obdobie jún 2012 platbu 461,90 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.07.2012, za obdobie júl 2012 platbu 479,88 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.08.2012, za obdobie september 2012 platbu 449,74 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.10.2012, za obdobie október 2012 platbu 384,42 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 30.11.2012, za obdobie november 2012 platbu 364,18 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.12.2012, za obdobie december 2012 platbu 356,66 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. 31.01.2013, za obdobie január 2013 platbu 327,05 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 28.02.2013, určenému príjemcovi Sociálnej poisťovni, pobočka Komárno, pričom podľa znaleckého posudku vypracovaného T. č. 8/2013 a jeho doplnenia č. 6/2014 v jednotlivých termínoch, keď mali byť zrazené platby odvádzané, zamestnávateľ disponoval finančnými prostriedkami, z ktorých by vedel plniť túto svoju povinnosť a takto v uvedenom období celkovo zrazila a neodviedla 5.871,35 EUR,

1b/ v období od 19. marca 2013 ako konateľka Q. - R. s.r.o., so sídlom I., J. I. XX, IČO: XX XXX XXX, po tom, čo z miezd zamestnancov zrazila poistné za zamestnancov na nemocenské poistenie, starobné poistenie, príspevky na starobné dôchodkové sporenie, invalidné poistenie a na poistenie v nezamestnanosti, tieto v rozpore s ustanovením § 141 odsek 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neodviedla, a to za obdobie marec 2013 platbu 424,87 EUR, ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 30.04.2013, za obdobie apríl 2013 platbu 442,60 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.05.2013, za obdobie máj 2013 platbu 445,94 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 01.07.2013, za obdobie jún 2013 platbu 433,09 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.07.2013, za obdobie júl 2013 platbu 464,67 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 02.09.2013, určenému príjemcovi Sociálnej poisťovni, pobočka Komárno, pričom podľa znaleckého posudku vypracovaného Ing. K. č. 8/2013 a jeho doplnenia č. 6/2014 v jednotlivých termínoch, keď mali byť zrazené platby odvádzané, zamestnávateľ disponoval finančnými prostriedkami, z ktorých by vedel plniť túto svoju povinnosť a takto v uvedenom období celkovo zrazila a neodviedla 2.211,17 EUR,

2a/ v období od 29.02.2012 ako štatutárna zástupkyňa verejnej obchodnej spoločnosti Q. K. a spol. v.o.s. I. a od 01.03.2012 ako konateľka právneho nástupcu tejto spoločnosti Q. - R. s.r.o., so sídlom I., J. I. XX, T.: XX XXX XXX, po tom, čo z miezd zamestnancov zrazila poistné za zamestnancov na nemocenské poistenie, starobné poistenie, príspevky na starobné dôchodkové sporenie, invalidné poistenie a na poistenie v nezamestnanosti, tieto v rozpore s ustanovením § 141 odsek 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nezaplatila za obdobie november 2011 platbu 1.767,19 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 02.01.2012, za obdobie marec 2012 platbu 1.654,56 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 30.04.2012, za obdobie apríl 2012 platbu 1.598,05 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.05.2012, za obdobie máj 2012 platbu 1.456,64 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 02.07.2012, za obdobie jún 2012 platbu 1.239,24 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.07.2012, za obdobie júl 2012 platbu 1.335,74 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.08.2012, za obdobie september 2012 platbu 1.206,56 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 30.10.2012, za obdobie október 2012 platbu 1.031,42 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 30.11.2012, za obdobie november 2012 platbu 987,09 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.12.2012, za obdobie december 2012 platbu 963,49 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. 31.01.2013, za obdobie január 2013 platbu 877,74 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 28.02.2013, určenému príjemcovi Sociálnej poisťovni, pobočka Komárno, pričom podľa znaleckého posudku vypracovaného

Ing. B. č. 8/2013 a jeho doplnenia č. 6/2014 v jednotlivých termínoch, keď malo byť poistné na sociálne poistenie a príspevok na starobné dôchodkové sporenie zaplatené, spoločnosť disponovala finančnými prostriedkami, z ktorých by vedela plniť túto svoju povinnosť a takto v uvedenom období celkovo nezaplatila spolu 15.765,04 EUR,

2b/ v období od 19. marca 2013 ako konateľka právneho nástupcu tejto spoločnosti Q. - R. s.r.o., so sídlom I., J. I. XX, T.: XX XXX XXX, v rozpore s ustanovením § 141 odsek 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nezaplatila za obdobie marec 2013 platbu 1.139,86 EUR, ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 30.04.2013, za obdobie apríl 2013 platbu 1.187,83 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.05.2013, za obdobie máj 2013 platbu 1.196,36 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 01.07.2013, za obdobie jún 2013 platbu 1.161,06 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 31.07.2013, za obdobie júl 2013 platbu 1.246,96 EUR ku dňu splatnosti poistného, t.j. k 02.09.2013, určenému príjemcovi Sociálnej poisťovni, pobočka Komárno, pričom podľa znaleckého posudku vypracovaného Ing. B. č. 8/2013 a jeho doplnenia č. 6/2014 v jednotlivých termínoch, keď malo byť poistné na sociálne poistenie a príspevok na starobné dôchodkové sporenie zaplatené, spoločnosť disponovala finančnými prostriedkami, z ktorých by vedela plniť túto svoju povinnosť a takto v uvedenom období celkovo nezaplatila spolu 5.932,07 EUR, teda

v bode 1/a vo väčšom rozsahu zadržala a neodviedla určenému príjemcovi splatné poistné na sociálne poistenie a príspevok na starobné dôchodkové sporenie, ktoré zrazila podľa zákona, v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech,

v bode 1/b v malom rozsahu zadržala a neodviedla určenému príjemcovi splatné poistné na sociálne poistenie a príspevok na starobné dôchodkové sporenie, ktoré zrazila podľa zákona, v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech,

v bode 2a/ vo väčšom rozsahu nezaplatila splatné poistné na sociálne poistenie a príspevok na starobné dôchodkové sporenie,

v bode 2b/ vo väčšom rozsahu nezaplatila splatné poistné na sociálne poistenie a príspevok na starobné dôchodkové sporenie.

Za to bola obvinená JUDr. Q. K. odsúdená podľa § 277 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j/, § 37 písm. h/, § 38 ods. 2, § 41 ods. 2 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 49 odsek 1 písm. a/ Trestného zákona jej súd výkon tohto trestu podmienene odložil a uložil jej probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona súd určil skúšobnú dobu v trvaní 4 (štyroch) rokov. Podľa § 51 ods. 4 písm. d/ Trestného zákona súd uložil obvinenej zaplatiť povinnosť počas skúšobnej doby zaplatiť dlh voči Sociálnej poisťovni Bratislava, pobočka Komárno.

Voči rozsudku súdu prvého stupňa podala obvinená v zákonnej lehote odvolanie. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd rozhodol o odvolaní obvinenej uznesením z 02. júna 2015, sp. zn. 1To 42/2015 tak, že odvolanie podľa § 319 Trestného poriadku zamietol, pretože zistil, že nie je dôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu podala obvinená prostredníctvom obhajcu v zákonnej lehote dovolanie, a to z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku. Jeho existenciu vymedzuje tým, že má za to, že skutky tak, ako boli zistené prvostupňovým súdom a ustálené v skutkovej vete rozsudku prvostupňového súdu, ktoré si osvojil aj odvolací súd, nenapĺňajú zákonné znaky pokračovacieho zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods 2 písm. b/ Trestného zákona a pokračovacieho prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona; konanie uvedené v skutkovej vete teda nie je trestným činom v zmysle Trestného zákona. Napriek tomu, že

správnosť a úplnosť zisteného skutku nie je dovolací súd oprávnený podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku skúmať a meniť, považuje obvinená za potrebné uviesť, že skutkové zistenia ustálené vo výrokovvej časti prvostupňového rozsudku, s ktorými sa stotožnil aj súd odvolací, musia zodpovedať zákonným znakom použitej právnej kvalifikácie, t.j. všetkým zákonným znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu (subjekt, subjektívna stránka, objekt, objektívna stránka). Do samotnej skutkovej vety sa nepremietli všetky zo zákonných znakov a to subjektívna stránka trestného činu - zavinenie, pretože sa v skutkovej vete len konštatuje v bode 1/ zrazenie poistného za zamestnancov a neodvedenie poistného, resp. v bode 2/ nezaplatenie poistného. Trestnoprávna zodpovednosť v právnom poriadku Slovenskej republiky nie je konštruovaná ako zodpovednosť objektívna, ale ako zodpovednosť individuálna, ktorá vychádza zo zodpovednosti za zavinené konanie. V skutkových vetách absentuje zákonný znak a úmysel, nehovoriac o tom, že skutková podstata trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 Trestného zákona zahŕňa okrem iného aj formuláciu „v úmysle zadovážiť sebe, alebo inému neoprávnený majetkový prospech“, čo v skutkovej vete v bode 1/ absentuje ako zákonný znak skutkovej podstaty a objektívna stránka tohto trestného činu.

Podľa obvinenej súdy porušili aj ustanovenie § 163 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu, čo nebolo dodržané; súd následne nepostupoval v zmysle § 285 písm. b/ Trestného poriadku.

Obvinená v dovolaní prostredníctvom svojho obhajcu takisto namieta nesprávne použitie a interpretáciu ustanovení § 50 ods. 2 a § 51 ods. 4 písm. d/ Trestného zákona vo výroku o uloženom treste v rozsudku prvostupňového súdu. Obvinenej ako konateľke právnickej osoby (ktorej vznikla povinnosť odvieť a zaplatiť poistné v zmysle zákona) bola uložená povinnosť spočívajúca v príkaze počas skúšobnej doby povoleného podmieneného odsúdenia zaplatiť dlžné poistné napriek tomu, že ide o povinnosť zaplatiť poistné právnickej osoby. Nakoľko ide o dlh právnickej osoby, neexistuje tu pasívna legitimácia obvinenej a povinnosť spoločnosti nie je možné takýmto spôsobom zosobniť a prenášať na štatutárny orgán. Nejde o nárok na náhradu škody spôsobenej trestným činom, ale ide o nárok poisťovní vyplývajúci priamo zo zákona. S poukazom na ústavný princíp jednoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí poukazuje na rozhodnutia súdov a stanoviská v obdobných veciach (menovite rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 16. augusta 2012, sp. zn. 6 Tdo 62/2011, rozsudok Okresného súdu Trenčín z 29. mája 2013, sp. zn. 6T 30/2013, ako aj odborný článok s názvom „Výklad znakov skutkovej podstaty TČ neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 TZ - autor JUDr. Peter Šamko z 24. mája 2012, uverejnený na webovej stránke www.pravelisty.sk 24. mája 2012).

Vzhľadom na uvedené obvinená navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre z 02. júna 2015, sp. zn. 1To 42/2015 bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku porušený zákon v ustanovení § 277 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona, v ustanovení § 278 ods. 1 Trestného zákona, v ustanovení § 50 ods. 2 Trestného zákona a v ustanovení § 51 ods. 4 písm. d/ Trestného zákona v neprospech obvinenej a zároveň navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zrušil uznesenie Krajského súdu v Nitre z 02. júna 2015, sp. zn. 1To 42/2015 a rozsudok Okresného súdu Komárno z 29. januára 2015, sp. zn. 2T 39/2014 a tiež i ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a aby prikázal Okresnému súdu Komárno vec v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

K podanému dovolaniu obvinenej sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Komárno. Úvodom uvádza, že okolnosti uvádzané dovolateľkou v súvislosti s namietaným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku je potrebné vzhliadnuť za irelevantné, nakoľko smerujú výlučne proti skutkovým zisteniam súdov prvého a druhého stupňa, ktorých preskúmavanie je v zmysle poukazovaného zákonného ustanovenia v dovolacom konaní vylúčené. Aj s odkazom na judikatúru

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (menovite uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 2010, sp. zn. 3 Tdo 5/2010 uverejnené ako judikát pod číslom R 40/2010 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. augusta 2015, sp. zn. 6 Tdo 50/2015) sú motív páchatel'a a subjektívna stránka trestného činu znakmi, ktoré sa síce týkajú psychiky páchatel'a, ale prejavujú sa navonok v spáchanom skutku a dokazujú sa rovnako ako objektívne znaky trestného činu (konanie - následok - príčinný vzťah). Namietanie ich nezistenia alebo nesprávneho, či neúplného zistenia v dôsledku nevykonania dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku nepripúšťa. Tento dovolací dôvod je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia na ktorých je rozhodnutie založené alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenaplnia, pričom okresná prokurátorka v tejto súvislosti odkazuje i na rozhodovaciaj prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (konkrétne uznesenie z 24. júla 2007, sp. zn. 2Tdo 21/2007 a stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky číslo 3 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 1/2011).

Okresná prokurátorka sa vo svojom vyjadrení k dovolaniu zaoberala aj námietkou obvinenej týkajúcej sa uplatňovania dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku v súvislosti s nesprávnym použitím § 50 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. d/ Trestného zákona. Obvinenej bola prvostupňovým rozsudkom vo výroku o treste ako štatutárnemu orgánu právnickej osoby, ktorej vznikla povinnosť odvieť a zaplatiť poisťné v zmysle zákona, uložená zároveň aj povinnosť spočívajúca v príkaze zaplatiť počas skúšobnej doby povoleného podmieneného odsúdenia dlžné poisťné. Podľa vyjadrenia okresnej prokurátorky je na úhradu dlžného poisťného povinná obchodná spoločnosť Q. - R., s.r.o., I. a na jej splnenie nie je možné postupom podľa citovaných ustanovení Trestného zákona zaväzovať súbežne obvinenú. S obvinenou tvrdeným porušením označených hmotnoprávnych ustanovení sa okresná prokurátorka stotožňuje, pričom svoj právny názor opiera aj o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2012, 6 Tdo 62/2011. Navrhuje, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, vyslovil porušenie § 50 ods. 2 a § 51 ods. 4 písm. d/ Trestného zákona v neprospech obvinenej, zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu Nitra z 02. júna 2015, sp. zn. 1To 42/2015 v celom rozsahu, rozsudok Okresného súdu Komárno z 29. januára 2015, sp. zn. 2T 39/2014 čo do výroku o treste, ako aj ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Najvyšší súd ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) dovolanie obvinenej preskúmal na podklade spisu a zistil, že podané dovolanie má všetky obsahové a formálne náležitosti (§ 373 ods. 1, ods. 2, § 374 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku), bolo podané voči rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. poriadku), oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 372 ods. 1 Trestného poriadku) a v lehote a mieste podľa § 370 Trestného poriadku.

Je nevyhnutné uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávnych chýb taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. n/ Trestného poriadku. Mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie - neslúži k revízii skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa.

Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd. Správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže posudzovať, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti) bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Námietka nesprávnosti skutkových zistení, námietka proti spôsobu a rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôže zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371

ods. 1 Trestného poriadku. Nie je možné, s poukazom na obvinenou uplatňovaný dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, domáhať sa preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené. Dovolací súd môže posudzovať len to, či súdy na zistený skutkový stav, ktorý je v dovolacom konaní daný a nemenný, aplikovali správne ustanovenia Trestného zákona.

V rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku), ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia obvinenej o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku veta za bodkočiarkou. Dovolací súd nemôže skutok ustálený súdmi prvého a druhého stupňa tak meniť, ako ani dopĺňať (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov môžu obvinení v dovolaní uplatňovať len námietky právneho - hmotného charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu.

Pre dovolací súd je rozhodujúce zistenie odvolacieho súdu, že obvinená sa dopustila skutku tak, ako je popísaný v obžalobe prokurátora. Uvedené bolo podľa krajského súdu dostatočne preukázané aj vykonaným dokazovaním. Do skutkového stavu ustáleného súdmi nižších stupňov dovolací súd v zmysle vyššie uvedeného nie je oprávnený, a teda ani nebude zasahovať; najvyšší súd sa v súvislosti s už skôr citovanými právnymi úvahami obmedzí len na konštatovanie, že okresný súd skutok uvedený v obžalobe po vykonaní potrebných dôkazov správne a súlade s hmotným právom posúdil v bode 1a/ ako pokračovací zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona, v bode 1b/ ako pokračovací prečin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Trestného zákona, v bode 2a/ ako pokračovací prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona a v bode 2b/ ako pokračovací prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona. Skutok tak, ako bol ustálený vo výroku o vine obsiahnutom v rozsudku súdu prvého stupňa (a následne bez zmeny akceptovaný aj odvolacím súdom) napĺňa všetky znaky vyššie citovaných skutkových podstát trestných činov tak, ako ich definuje v osobitnej časti Trestný zákon. Obvinená sa teda s poukazom na vyššie uvedené právne úvahy najvyššieho súdu nemôže dovolávať prípustnosť dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku tým spôsobom, že si pod jeho prípustnosťou zjavne predstavuje možnosť nápravy alebo revízie skutkových zistení súdov prvého a druhého stupňa. Analogicky nie je prípustné zo strany obvinenej za účelom dosiahnutia zmeny tak dovolaním napadnutého rozhodnutia, ako aj rozsudku súdu prvého stupňa posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú ipso facto podkladom pre zistenie skutkového stavu.

Nemožno však opomenúť dovoláciu námietku obvinenej týkajúcu sa spochybnenia správnosti aplikácie ustanovení § 50 ods. 2 a § 51 ods. 4 písm. d/ Trestného zákona s ohľadom na formuláciu výroku o treste; pri skúmaní tejto správnosti sa špeciálne zameril na materiálnu správnosť výroku ukladajúceho

obvinenej povinnosť zaplatiť dlh v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia. Rozsudkom súdu prvého stupňa, a to konkrétne vo výroku o treste bola obvinenej uložená povinnosť spočívajúca v príkaze zaplatiť v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia s probačným dohľadom dlh voči Sociálnej poisťovni Bratislava, pobočka Komárno. Argumentácia obvinenej sa pritom opiera o skutočnosť, že pochybenie pri uložení predmetnej povinnosti (zaplatiť dlh v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia s probačným dohľadom) je skutočnosťou, ktorá je spôsobilá naplniť obvinenou uplatňovaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, a to konkrétne v časti týkajúcej sa nesprávnej aplikácie iného hmotnoprávneho odsúdenia.

Podľa § 50 ods. 2 Trestného zákona, v rámci povolenia podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody môže súd páchatelovi uložiť aj primerané obmedzenia alebo povinnosti uložené v § 51 ods. 3 a ods. 4, smerujúce k tomu, aby viedol riadny život; spravidla mu uloží, aby podľa svojich schopností nahradil škodu spôsobenú trestným činom.

Podľa § 51 ods. 4 písm. d/ Trestného zákona, povinnosti spočívajú najmä v príkaze zaplatiť v skúšobnej dobe dlh alebo zameškané výživné.

Na tomto mieste musí najvyšší súd zdôrazniť, že subjekt dane alebo poistného a zároveň subjekt trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 a nasl. Trestného zákona, resp. nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 a nasl. Trestného zákona nemusia byť totožné. Povinnosť odvieť alebo zaplatiť daň a poistné nie je možné zamieňať s trestnou zodpovednosťou za neodvedenie alebo nezaplatenie dane a poistného. Rešpektujúc judikatúru najvyššieho súdu je potrebné konštatovať, že aj keď s poukazom na ustanovenie § 128 ods. 8 Trestného zákona možno voči obvinenej vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť za spáchanie vyššie citovaných trestných činov (ktoré súd prvého stupňa aj odvolací súd kvalifikovali správne), neznamená to, že aj zákonná povinnosť spoločnosti - právnickej osoby zaplatiť poistné sa tak automaticky stáva povinnosťou obvinenej (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. augusta 2012, sp.zn. 6 Tdo 62/2011). Nárok štátu na zaplatenie poistného per se nie je nárokom na náhradu škody trestným činom, ale nárokom vyplývajúcim priamo zo zákona, a to konkrétne § 141 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Povinnosť uhradiť dlh na poistnom teda nie je možné v žiadnom prípade zosobniť nielen voči obvinenej, ale voči štatutárnemu orgánu právnickej osoby - obchodnej spoločnosti všeobecne. Je teda zrejmé, že okresný súd pri ukladaní tejto povinnosti obvinenej výrokom o treste v dotknutej časti pochybil.

Najvyšší súd poznamenáva, že platný právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje využiť oprávneným subjektom (v preskúmanom prípade Sociálnej poisťovni) na vymoženie pohľadávok majúcich pôvod v nedoplatku na daniach alebo poistnom iné inštitúty ako tie, ktoré sú upravené normami trestného práva. S účinnosťou od 01. júla 2017 ide najmä (avšak nielen) o vymáhanie poistných pohľadávok podľa zákona č. 2/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok, alebo o tzv. daňové exekučné konanie upravené v § 88 až § 153 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (Daňový poriadok).

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia dospel najvyšší súd k záveru, že v predmetnom prípade sa súdy oboch stupňov dopustili iného hmotnoprávneho pochybenia, a to konkrétne v časti vo výroku o treste, keď obvinenej JUDr. Q. K. uložili povinnosť v rámci skúšobnej doby zaplatiť dlh Sociálnej poisťovni Bratislava, pobočka Komárno, hoci táto je dlhom - zákonnou povinnosťou právnickej osoby, v mene ktorej obvinená JUDr. Q. K. konala ako jej štatutárny orgán. Obvinená nie je a nesmie byť pasívne vecne legitimovaná na zaplatenie dlžného poistného. Najvyšší súd pritom považuje za vhodné na tomto mieste hypotetizovať, že aj s poukazom na vyššie uvedené by opačný výklad viedol k novej situácii, že by obvinená bola vo výroku o treste odsudzujúceho rozsudku zaviazaná na zaplatenie dlhu - poistného v rámci trestného konania, pričom by fakticky nič nebránilo vymáhaniu predmetného poistného voči právnickej osobe, ktorej bola obvinená štatutárnym orgánom i v rámci tzv. vymáhania poistnej pohľadávky, upravenej mimo právnych predpisov trestného práva.

Uvedené by malo za následok neprípustnú duplicitu vo vzťahu k represii obvinenej a porušenie zásady ne bis in idem.

Na základe vyjadreného najvyšší súd postupom podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre a konaním ktoré mu predchádzalo z dôvodu § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. bol porušený zákon v uvedených ustanoveniach v neprospech obvinenej. Preto podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a súčasne zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad. Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Krajskému súdu v Nitre prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil. Podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku, ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech vo výroku o vine, vrátane skutkového stavu a vo výroku o treste.

Na základe uvedeného dovolací súd na verejnom zasadnutí dovolaniu vyhovel, aj keď nie v celom rozsahu ako sa toho domáhala dovolateľka, avšak z dôvodov vyššie uvedených.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.